

EXPUNERE DE MOTIVE

Prin Legea nr. 76 din 12 iulie 1996 România a ratificat Convenția europeană asupra transferării persoanelor condamnate, adoptată la Strasbourg la 21 martie 1983.

Această convenție multilaterală conține norme unitare în relațiile privitoare la transferul persoanelor condamnate pentru a-și executa pedeapsa privativă de libertate în statul ai căror cetățeni sunt. Normele sale sunt comune pentru 36 din statele membre ale Consiliului European, care au ratificat Convenția, cât și pentru șapte state din alte continente care au aderat la aceasta (SUA, Canada, Chile, Israel etc.).

În vederea integrării în ordinea de drept internă a reglementărilor cuprinse în această înțelegere internațională și pentru a o face pe deplin aplicabilă, este necesar să se adopte o lege de punere în executare menită să cuprindă, între altele, norme procedurale care să se refere la condițiile și mecanismele efective de transfer al persoanelor condamnate și care să indice autoritățile competente să îndeplinească aceste proceduri. Necesitatea adoptării unei asemenea legi interne, de punere în valoare a Convenției europene asupra transferării persoanelor condamnate, - denumită în continuare Convenția europeană - este dată, deopotrivă, de faptul că instituția juridică a transferului din/în străinătate al condamnaților nu este reglementată încă în dreptul intern. Astfel, nu se cunoaște cărei autorități judiciare îi este atribuită competența de a decide, nici nivelul la care se ia decizia; lipsesc, de asemenea, numeroase reguli interne de procedură aplicabile pentru punerea în valoare a normelor Convenției europene.

În consecință, necesitatea înscrierii Convenției europene în ordinea de drept român obligă la stabilirea, prin lege specială, a normelor complementare care să-i facă viabile dispozițiile. În acest scop am întocmit alăturatul proiect de lege. Acesta este structurat în trei capitole.

Capitolul întâi - "Dispoziții generale" - consacră regula, potrivit căreia transferul persoanelor condamnate se admite numai în temeiul și pentru executarea normelor convenționale în materie, ceea ce înseamnă că în acest domeniu nu este îngăduită curtoazia internațională, normă cutumiară facultativă supusă garanției reciprocității de fapt (art. 2 din proiectul legii). În continuare, sunt definite unele noțiuni (art. 3) cu care se operează în această materie (condamnare, hotărâre, stat de condamnare, stat de executare, resortisant) și sunt precizate obiectivul (art. 4) și condițiile (art. 5) transferării. Este de remarcat condiția principală, potrivit căreia durata condamnării rămasă de executat trebuie să fie de cel puțin șase luni la data primirii cererii sau să fie nedeterminată.

Capitolul II – “Procedura” – este la rândul său structurat în trei secțiuni în care sunt stabilite dispoziții normative pentru cele două posibile situații, în materie, România, ca stat de condamnare și, respectiv, România, ca stat de executare. Capitolul în discuție cuprinde reglementări procesuale cu caracter general și instituie reguli de soluționare a cererilor.

Pentru prima situație (România, ca stat de condamnare), regulile generale se referă, între altele, la obligația statului de a furniza celuilalt stat informații privitoare la condamnarea persoanei care ar urma să fie transferată; la exprimarea acordului sau refuzului transferului; la actele necesare susținerii cererii; la garantarea exprimării consimțământului nealterat de către persoana transferabilă. Este de asemenea înscrisă regula competenței exclusive a statului de condamnare în revizuirea hotărârii de condamnare chiar și după ce transferarea a avut loc.

Cererea de transfer poate fi făcută de către condamnat sau de către unul din cele două state în relație. Numai statele în relație hotărăsc asupra transferului pe baza unor condiții și criterii înscrise în Convenția europeană și preluate în proiectul de lege în art. 14-16 și art. 19-28. Pentru ca statul de executare să fie edificat asupra statutului de condamnat al persoanei transferabile, între cele două părți contractante există un schimb de informații. Decizia cu privire la admiterea sau respingerea transferării aparține, în majoritatea cazurilor, statului de condamnare, însă Convenția europeană menționează și situațiile - preluate în proiectul legii – în care refuzul primirii condamnatului aparține statului de executare.

În Capitolul II sunt înscrise de asemenea, regulile de competență internă. Hotărârea privitoare la transfer este dată de către curtea de apel competentă, sesizată de către parchetul de pe lângă acea curte de apel. Hotărârea este supusă recursului, la Curtea Supremă de Justiție a cărei decizie este definitivă și se comunică în celălalt stat prin intermediul Ministerului Justiției.

Pentru cazul în care România este stat de executare, principala reglementare este aceea a recunoașterii hotărârii străine de condamnare, potrivit procedurii interne române (art. 519-522 din Codul de procedură penală), ținând seama și de prevederile Convenției europene referitoare la valabilitatea internațională a hotărârilor represive, încheiată la Strasbourg în anul 1970 (ratificată recent de România).

În cazul în care hotărârea străină este recunoscută, ea primește prin aceasta valoare executorie, cu condiția de a se stabili cuantumul echivalent al pedepsei rămase de executat. Hotărârea curții de apel, privitoare la recunoașterea actului represiv străin al condamnării, este supusă recursului la Curtea Supremă de Justiție.

Proiectul de lege mai precizează și competența teritorială în favoarea Curții de Apel București, ca unică instanță de prim grad al jurisdicției, în cazul soluționării cererilor de transfer din străinătate al condamnaților.

Cheltuielile de predare/primire ca și cele de tranzit se suportă de către Ministerul Justiției în condițiile înscrise la art. 33 din proiectul de lege, astfel cum s-a reglementat deja prin Ordonanța de Guvern nr. 69 din 30 august 1999.

Capitolul III – “Dispoziții finale” – preia textul art. 21 din Convenția europeană referitor la aplicarea în timp și completează art. 28¹ pct. 1 din Codul de procedură penală pentru a stabili competențele curților de apel în legătură cu soluționarea cererilor privind transferul condamnaților în străinătate.

Față de cele prezentate, s-a întocmit proiectul de Lege asupra transferării persoanelor condamnate în străinătate, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM - MINISTRU

